

GAZETA KUJAWSKA

ORGAN MIĘDZYPARTYJNY STRONNICTW POLITYCZNYCH

Rok I. Nr. 186

Włocławek, poniedziałek 19 sierpnia 1946 roku.

Cena 3 złote

Spod gruzów i cmentarzy życia...

Nie byliśmy dotąd narodem morskim. Zanadto ukochaliśmy ziemię i zwiąaliśmy z nią nasze życie. Fantazję naszą zaspakajał dostatecznie koń, karabela i miód. Gdy w XIV wieku Krzyżacy coarż wyraźniej odpychali nas od morza, brak jest u nas zrozumienia spraw morskich. Brak więc było i odpowiedniego odporu. Dopiero rok 1308 z dokonaną w nim rzezią wstrząsnął narodem polskim. Ówczesne odepchnięcie Polski od morza i późniejsza próba zagrabienia Kujaw — zjednoczyły naród w zdecydowanej obronie tych ziem. Nastąpił Grunwald. Gdańsk stał się portem Polski, ale najżywotniejsze interesy Rzeczypospolitej powierzyliśmy Gdańszczanom i w czasie, gdy narastały gorączkowo potęgi morskie Holandii, Anglii, Francji i Niemiec, myśmy zadawali się rolą spichlerza Europy. Przez Gdańsk lało się złoto w granice Rzplitej.

Konsumując dobra doczesne, zatraciła szlachta poczucie rzeczywistości i nie dostrzegła, że w tym Gdańsku, w którym był początek i źródło bogactw Polski XVI i XVII wieku, kryło się największe niebezpieczeństwo i koniec ekonomicznego rozkwitu Rzplitej.

Dziś stwierdzamy, że ogólny bilans naszej walki o morze i Pomorze, prowadzonej prawie przez 9 wieków, wypadł dla nas ujemnie, albowiem w tym okresie czasu nastąpiło:

prawie całkowite zniemczenie obszaru nadnoteckiego, osuszonego przez Niemców, a w konsekwencji wbicie klina osadniczego między Wielkopolskę a Pomorze i w ten sposób oddzielenie od siebie Kaszubów i Wielkopolan;

całkowite odsunięcie Polski od morza przez głębokie skolonizowanie pasa nadmorskiego między Wisłą a Niemnem.

Radzykalnie zmienia się sytuacja na naszą korzyść dopiero w latach 1918—1938.

Udana mobilizacja sił, pomimo wycieńczenia i braku doświadczenia młodego państwa, doprowadziła do wybudowania w błyskawicznym tempie najbardziej nowoczesnego portu na Bałtyku — Gdyni. Rozbudowaliśmy puste wybrzeże, wrastając tam korzeniami myśli i czynów. Stworzyliśmy „z niczego” flotę wojenną do obrony naszych wybrzeży i handlową do wymiany międzynarodowej.

Rozmach płynący z woli posiadania morza powstrzymały tragiczne wydarzenia września 1939 r. W największym jednak starciu, wszystkich wieków, w latach 1939—1945 legła ponownie w gruzach potęga Krzyżaków XX stulecia. Żołnierz polski stanął spowrotem na Bałtyku, a flaga polska łopocze dziś w słońcu wolności na nadbrzeżnych masztach od Szczecina po Elbląg.

Hołd złożony Polsce

Polak przewodniczącym Komisji Wojskowej

PARYŻ (obsł. wł.). Dzień wczorajszy został poświęcony inauguracyjnym posiedzeniu ośmiu komisji, których zadaniem będzie szczegółowe omówienie i ostateczne przygotowanie traktatów pokojowych.

W odstępach 45-io minutowych następowały wybory przewodniczącego, wiceprzewodniczącego i odpowiedzialnego referenta komisji.

Po południu odbyło się pierwsze posiedzenie Konferencji Pokojowej poświęcone utworzeniu Komisji Wojskowej. Na przewodniczącego został powołany jednogłośnie Polak płk. Marian Naszkowski, attache prasowy w Paryżu.

Obejmując urząd przewodniczącego pierwszej komisji płk. Naszkowski powiedział między innymi:

— Dziękuję Panom z głębi serca za wielki zaszczyt jakim obdarzyliście mnie i w mojej osobie Polskę powołując na stanowisko przewodniczącego. Przyjmuję go jako hołd złożony Polsce, jej ofiarom i cierpieniom. Po klęsce 1939 roku naród polski nie stracił wiary w zwycięstwo i dalej walczył z wrogiem na każdym miejscu gdzie tylko danym mu to było.

Bohaterski żołnierz polski brał udział w walkach pod dowództwem

gen. Sikorskiego, bohaterzy lotnicy polscy stanowili istotną obronę Londynu. Na wschodzie wespół z Armią Czerwoną Wojsko Polskie gromiło wroga, przerwało Wał Pomorski, zdobyło Kołobrzeg i Berlin, na południu we Włoszech Polacy zdobyli Anconę i Monte Cassino, brali udział w wyzwoleniu Francji, Belgii i Holandii. Na wszystkich morzach marynarka polska rozslawiła swymi czynami bohaterstwo polskiej bandery. W kraju mimo olbrzymich prześladowań Ruch Oporu wzrastał i potężniał. Brygady partyzantów w kraju, a zwłaszcza w Kieleczyźnie mimo katowni oświecimskiej dokonywały cudów waleczności i wpływały na zmniejszenie potęgi wroga.

Mimo wielkich zniszczeń i strat 6 milionów ludności naród dźwiga z ruin wsie i miasta, aby wnieść nowy

wkład w dziedzinę pokoju i zagospodarowania świata tak, jak wniósł swój bohaterski wkład w walce o ostateczne zwycięstwo.

Delegacja Polski wyteży wszystkie swe siły, aby pracą swą, umiejętnością i doświadczeniem przyczynić się na obecnej konferencji do utrwalenia stałego pokoju dla wszystkich narodów.

PARYŻ (obsł. wł.). W związku z przeprowadzonymi wyborami do poszczególnych komisji dowiadujemy się, że dokonano wyboru dodatkowo 5 Polaków. Do Komisji spraw politycznych traktatu z Włochami powołano posła Wierbłowskiego, ob. Winiewicz i ambasadora Skrzyszewskiego. Do komisji spraw gospodarczych powołano 2 Polaków, a wśród nich ministra Kaczorowskiego.

Wyrażenie podziwu dla narodu polskiego

LONDYN (obsł. wł.). Sekretarz Generalny Partii Pracy Phillips nadał na ręce Polskiej Partii Socjalistycznej depeszę w której dziękuje za serdeczne przyjęcie zgotowane delegacji Partii Pracy w Polsce.

Członkowie Partii — czytamy w depeszy — ze zgrozą obserwowali zniszczenia Warszawy i kraju a z drugiej strony wyrażają swój podziw dla całego narodu polskiego i dla wysiłku wkładanego w dzieło odbudowy.

Zagadnienie morza jest obecnie jednak czymś zupełnie innym, niż było w roku 1918. Zmieniła się nasza sytuacja geopolityczna, inna jest nasza struktura wewnętrzno-polityczna i wewnętrzno-gospodarcza, inna sytuacja międzynarodowa, no i inne jest wybrzeże, którego długość jest 10-krotnie większa, niż była w roku 1918. Objęliśmy prawie całkowicie zniszczony kraj — a w nim planowo opustoszone wybrzeże. Najbardziej nowoczesne urządzenia portowe, chłodnie, elewatory, maszyny, magazyny itd. leżą w gruzach, całkowicie zdemolowane, albo wywiezione przez Niemców. Dorobek kulturalny zniszczony, pracownicy wymordowani. Najważniejsze ośrodki nadbrzeżnego życia gospodarczego w ruinie. Czeka nas odbudowa stolicy i innych ośrodków życia gospodarczego i kulturalnego, odbudowa kolei, dróg, mostów, fabryk, szkół, zagospodarowanie Ziemi Odzyskanych, przesiedlenie milionów ludzi itd.

Webec tych wszystkich pilnych zadań stanął naród podobnie jak w r. 1918 z zakasanyimi rękami, z wiarą we własne siły i w nowe, lepsze jutro.

Musimy dokonać całkowitego unarodowienia delty Wisły i Odry oraz całego wybrzeża, usuwając stamtąd wszelkie ślady niemieckizny. Musimy wyzyskać chwilę dziejową, pozwalającą nam na zrealizowanie szeroko

zakrojonego programu morskiego, w oparciu o nową formę gospodarki narodowej. Musimy stać się państwem morskim, a przez rozbudowę i uprzemysłowienie zaplecza i w oparciu o wspaniały system dróg wodnych, oraz o najbogatsze w Europie złoża węgla, cynku i innych rud, osiągnąć poważne podniesienie dochodu społecznego. Rybołówstwo musimy przekształcić na dodatkowe źródło bogactwa narodowego. Budowę okrętów we własnych stoczniach musimy uczynić podstawą samowystarczalności w dziedzinie zaopatrzenia żeglugi przybrzeżnej i śródlądowej. Rozbudowę własnej floty handlowej musimy usunąć konieczność obcego i drogiego pośrednictwa a rozbudowę floty wojennej zagadnienie obrony morskiej oprzeć na mocnych podstawach. Planową rozbudowę całego zaplecza, a szczególnie dróg i przemysłu, musimy zespolić wybrzeże z resztą kraju w jeden harmonijnie pracujący organizm gospodarczy.

Sprzymierzeńcami naszymi w tej gigantycznej pracy morskiej będzie 18 większych i mniejszych portów własnych oraz chwilowy brak konkurencji niemieckiej na rynkach świata.

Równolegle ze zmianą struktury państwa musimy dokonać zmiany struktury umysłowej człowieka. Morze jest najlepszą szkołą w tym kierunku, zdolną zmienić psychikę Po-

laków i wyprowadzić nas z zaciągnięcia Europy na szeroki świat.

Największe jednak nakłady pieniężne i najdoskonalsze konstrukcje techniczne nie dadzą spodziewanych rezultatów, jeżeli nie włączymy do niedostatecznej liczby fachowców, entuzjastów nie tylko realizmu ale i idealizmu pracy morskiej.

Wojna pozbawiła nas na tym odcinku najlepszych jednostek, potrzeby zaś niezmiernie wzrosły. Dlatego musimy wydobyć na powierzchnię życia zepchniętą w czasie wojny moralną siłę narodu. Historia daje nam jedną z najwspanialszych szans, jakie kiedykolwiek mieliśmy na Bałtyku.

„Nie powinien minąć ani jeden dzień, w którym nie pogłębiłaby się świadomość, że nasze prawa bałtyckie równoznaczne są z prawem do niepodległości politycznej i gospodarczej i muszą być zawsze, przez każde pokolenie bronione z takim samym zapalem i taką wiarą, jak sam byt państwa i narodu. Świadomi ogromu zadań i piętrzących się trudności, pozbawieni środków i narzędzi pracy, wracamy nad nasze wielkie wybrzeże Bałtyku, by spod gruzów i cmentarzy życia wydzwignąć wzwyż tę Polskę, która krwawiła i walczyła tak samo przed tysiącem lat, jak i wczoraj...”

Dr. Gębik.

Jak żyją żony zbrodniarzy niemieckich

NOWY JORK (obsł. wł.). Tygodnik amerykański „Times” donosi:

Nad pięknym jeziorem Tegernsee w Bawarii zebrało się, jak corocznie, wytworne towarzystwo. Pogoda dopisuje, sezon w pełni. Po szmaragdowych wodach jeziora suną lekkie łódki, w restauracjach nadbrzeżnych rozbawione towarzystwo popija cocktail'e. Od sześciu lat nie bawiono się tutaj tak beztrudno.

Piękna pani Emmy Goering i jej córka Edda biorą udział we wszystkich zabawach. Wspaniałe przyjęcia wydane przez p. Goering ściągają do jej domu najwytworniejsze towarzystwo.

Piękną 10-pokojową willę zajmuje pani Keitel (której mąż narówni z Goeringiem zajęty jest w Norymberdze) i młoda pani Blomberg (która jak wiadomo poznała swego męża, b. ministra wojny Rzeszy Niemieckiej w jednym z najelegantszych domów publicznych w Berlinie).

Gwoździem sezonu było wspaniałe przyjęcie, urządzone przez panią Brigitte Frank (żonę b. generalnego gubernatora w Polsce) z okazji ślubu córki.

Młodzi oficerowie amerykańscy, porucznicy, kapitanowie i majorzy umieją ocenić opanowanie i odwagę bawarskich lwic salonowych (które biedne tak wiele przecierpiały podczas ostatnich lat).

Mundury amerykańskie dodają życiu towarzyskiemu w Tegernsee przyjemnego kolorytu wojskowego, który zawsze cieszył się wielkim uznaniem w Niemczech.

Zbrodnie jakich świat nie widział

WARSZAWA (obsł. wł.). Dzieci polskie cierpiały w czasie okupacji na równi z dorosłymi. Trudno jest obecnie ustalić, ile dzieci padło ofiarą sześciu lat okupacji. W czasie powstania warszawskiego zginęło ich około 30 tysięcy.

Dzieci z Zamojszczyzny marzły w towarowych wagonach podczas transportu i ginęły w piecach krematoryjnych.

(W Wieliczce w nocy z 13 na 14-go września 1944 roku stał transport z małymi dziećmi. Z zaplombowanych

wagonów dochodził płacz dziecięcy.

W Oświęcimiu w ostatnich dniach przed uwożeniem obozu Niemcy wywieźli, zamordowali i spalili 6 aut ciężarowych dzieci.

W Łodzi istniało specjalne więzienie dla dzieci od 8 lat do 14. Więzienie to było stale przepełnione.

Kobiety ciężarne przeważnie w obozach tępieno. Nowonarodzone niemowlęta mordowano natychmiast po urodzeniu.

W województwach zachodnich dzieci były badane, przyczem o typie najbardziej zbliżonym do typu nordyckiego były zabierane rodzicom i wywożone w nieznanym kierunku. Poszukiwania tych dzieci pozostają przeważnie bez rezultatów. Małenstwa bowiem wyjeżdżały pod innymi imionami i nazwiskami, swoich zaś przeważnie nie pamiętały.

Z Pomorskiej Wystawy

Zjazd Lekarzy, Przyrodników i Farmaceutów

W ramach 600-lecia miasta Bydgoszczy w dniu 24 sierpnia br. odbędzie się jeden z większych regionalnych zjazdów powojennych a mianowicie Zjazd Pomorskich Lekarzy, Farmaceutów i Przyrodników.

Organizacyjny Komitet już od paru tygodni pracuje nad przygotowaniem szeroko zakrojonego programu zjazdu, w przewidywaniu licznych przybycia zaproszonych gości i uczestników. Przybyli będą mieli okazję zapoznać się wzajemnie, spotkać

Proces b. cesarza Mandżurii

TOKIO (obsł. wł.). W dniu wczorajszym rozpoczął się proces b. marionetkowego cesarza Mandżurii — Pui. Proces ten wzbudził olbrzymie zainteresowanie.

Zapas polskiego węgla

WARSZAWA (obsł. wł.). Specjalna komisja szacunkowa dokonała obliczeń zapasu węgla w pokładach do 1000 metrów i w kopalniach do tego czasu czynnych. Kopalnie nieczynne nie były brane w rachubę. Według tego obliczenia rozporządzamy ilością 11 i pół miliardami ton węgla.

Ofiarność dorożkarzy

KRAKÓW (obsł. wł.). Zrzeszenie dorożkarzy Krakowa wyasygnowało 10.000 złotych na odbudowę Warszawy, a nadto złożyło na odnowienie ołtarza Wita Stwosza 5.000 zł i na Robotnicze i Chłopskie Towarzystwo Przyjaciół Dzieci po 5.000 zł.

Śmierć Wellsa

LONDYN (obsł. wł.). Znany literat angielski G. H. Wells zmarł. W dniu wczorajszym w krematorium w obecności rodziny i przedstawicieli świata naukowego oraz literackiego zostały spalone zwłoki zmarłego.

Wielkie zaburzenia w Indiach

LONDYN (obsł. wł.). Na skutek wyznaczonego przez Ligę Muzułmańską akcji protestacyjnej przeciwko angielskim projektom o przyszłości Indii Kalkutta stała się terenem burzliwych zajść. Na skutek ulicznych starć jest około 80 zabitych i

ponad 800 rannych. Były wypadki zatrzymania pociągów.

NEW DELPHI (obsł. wł.). Dokonano tu szeregu aresztowań wśród komunistów. Między innymi został zaaresztowany przewodniczący i 3 członkowie Związków Zawodowych. Jak podają koła angielskie aresztowania mają związek z ostatnim strajkiem.

Kłęska orkanu

WARSZAWA (obsł. wł.). Dokonano prowizorycznych obliczeń strat wynikłych na skutek orkanu i burz gradowych jakie od połowy czerwca do połowy lipca szalały nad terenami południowych powiatów Polski.

W powiecie limanowskim 300 gramowe kawałki lodu leżały mimo upału przez 3 dni na polach.

Wykrycie nowej organizacji hitlerowskiej

WIEDEŃ (SAP). Policja wiedeńska przy współudziale policji amerykańskiej i brytyjskiej aresztowała ponad sto osób należących do tajnej organizacji hitlerowskiej. Według wiadomości podanych przez radio wiedeńskie, była to nowa organizacja, której rozwój został od razu aresztowaniami powstrzymany.

Niemiecki sabotaż

BERLIN (ZAP). W amerykańskich warsztatach naprawy samochodów w Berlinie nastąpił wielki wybuch, którego skutkiem sześciu żołnierzy amerykańskich poniosło śmierć. Wybuch został spowodowany przez sabotażystów niemieckich.

W walce z szabrownictwem i spekulacją

GDANSK (obsł. wł.). Zorganizowany w Gdańsku Komitet Wysiedleńcy postawił sobie za cel zlikwidować wszystkie mieszkania „sezonowe” zajęte przez ludzi niezwiązanych z pracą dla morza.

Wykryto szereg nadużyć. Spekulanci posiadali w wielu wypadkach po kilka mieszkań.

Do chwili obecnej wykryto 32 komfortowo urządzone mieszkania, które były zajmowane przez różnego rodzaju spekulantów i oddano ludziom pracy. Na terenie Gdańska i Gdyni do chwili obecnej zakwalifikowano 400 osób do wysiedlenia.

Cała akcja potrwa przypuszczalnie do końca września br.

Piąta kolumna działa

GDYNIA (obsł. wł.). Dziennik Bałtycki podaje:

Konkretnie i mnożące się ostatnimi czasy fakty wykazują ponad wszelką wątpliwość, że na terenie wybrzeża działa piąta kolumna hitlerystów.

Agencji piątej kolumny niemieckiej pisali „dreimal nein” na kartkach głosowania ludowego, a w dniu Święta Morza wylepili szyby sklepowych wystaw fotografiami Hitlera i napisami „Heil Hitler”. Na murach Gdańskiej Wystawy dwukrotnie wykryto prowokacyjne napisy w języku niemieckim. Mieszkańcy Gdyni i Gdańska zauważyli ostatnio, że jakaś tajemnicza ręka kreśli na brukach ulic znaki swastyki.

Wszystkie te objawy same w sobie jeszcze nie są niebezpieczne, sygnalizują narastanie na naszym terenie groźnego i niepokojącego zjawiska, które z czasem może się przerodzić w otwartą akcję sabotażową i dywersyjną.

Gdzie należy szukać sprawców tych wystąpień? Rzecz prosta, że w pierwszym rzędzie wśród Niemców, którzy przebywają jeszcze na terenie naszego województwa. Niestety, pewne przejawy działalności piątej kolumny zmuszają nas do pogodzenia się z faktem, że z Niemcami współdziałają także obywatele polscy.

Nadzieja na rozwiązanie problemu

WASZYNGTON (obsł. wł.). Z Białego Domu donoszą, że prezydent Truman wyraził nadzieję na pomyślne rozwiązanie problemu palestyńskiego. Konferencja brytyjsko-amerykańsko-żydowska arabska musi znaleźć drogę wyjścia z niebezpiecznego impasu w jakim cała ta sprawa znajduje się. Wyniki tej konferencji wpłyną wybitnie na ulżenie losu deportowanych w Europie Żydów.

Prezydent Truman złoży przed Kongresem wniosek o przyjęcie do Ameryki pewnej ilości deportowanych Żydów, by ułatwić rozwiązanie trudnej kwestii żydowskiej w Europie i Azji.

LONDYN (obsł. wł.). Komitet Partii Pracy Południowej Afryki wezwał rząd angielski do umożliwienia Żydom imigracji do Palestyny.

Departament Inspekcyjny M. P.

WARSZAWA (obsł. wł.). Prezydium Krajowej Rady Narodowej utworzyło Departament Inspekcyjny Ministerstwa Przemysłu, którego zadaniem będzie sprawdzenie rzetelności, uczciwości i legalności działań we wszystkich instytucjach podległych temu ministerstwu oraz czy jest w należyтым stopniu przeprowadzana ochrona dobra publicznego i gwarancja w wykonywaniu zaleceń ministerstwa.

Samobójstwo

TOKIO (obsł. wł.). Jeden ze zbrodniarzy japońskich admirał Sziwe Czaju popełnił samobójstwo.

